

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Назарзода Рустам Сайдмурод дар мавзӯи «Имтиҳонҳои марказонидай дохилшавӣ ҳамчун воситаи арзёбии сифати таҳсилот (дар мисоли низоми таҳсилоти миёнаи умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи иҳтисоси 13.00.01 – «Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот» (илмҳои педагогӣ)

Сифати таҳсилот ва масъалаи баланд бардоштани сатҳи он, дар ҷомеаи кунунӣ, яке аз масъалаҳоест, ки ҳамчун ҳадафи стратегӣ ва вазифаи муҳимми сиёсати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шумор меравад. Ба назар гирифтан ва ҳаллу фасли саривақтӣ ва бомуваффақӣ он на танҳо барои рушди соҳаи маориф, балки тамоми соҳаҳои ҳаёту фаъолияти ҷомеа басо муҳим ва ногузир дониста мешавад.

Дар даврони соҳибистиқполии Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар қатори таҳаввулот ва азnavsозиҳои куллии тамоми соҳаҳои ҳаётӣ ҷомеа ва давлат, рушд ва таҷдиду тақмили низоми маорифи кишвар низ баръало ба назар мерасад. Ворид шудани низоми имтиҳонҳои марказонидай дохилшавӣ ба фазои таҳсилоти ҷумҳурӣ яке аз самтҳои муҳимтарини азnavsозӣ ва мukammalgardonии низоми маорифи кишвар ба ҳисоб меравад. Кунун, дар саросари ҷумҳурӣ қабули донишҷӯён ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии қасбӣ маҳз тавассути ин низом ба роҳ монда шудааст.

Мавзуи таҳқиқотии Назарзода Р. С. ба масъалаи мубрами рӯз – хусусиятҳои ташкили имтиҳонҳои марказонидай дохилшавӣ ҳамчун воситаи арзёбии сифати таҳсилот баҳшида шудааст, ки то ба имruz он ба сифати мавзуи мустақил мавриди таҳқиқот қарор дода нашудааст.

Навғониҳои илмии зимни иҷроӣ кори таҳқиқотӣ бадастовардаи унвонҷӯ дар нуктаҳои зерин ифода ёфтаанд: (а) бори нахуст дар таърихи низоми маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон масъалаҳои марбурӯ ба низоми имтиҳонҳои марказонидай дохилшавӣ мавриди таҳқиқ қарор дода шудааст; (б) хусусияти мураккабию бисёрҷабҳагии мағҳуми «сифати таҳсилот» мавриди омӯзишу таҳқиқ қарор ёфта, дар ин асос таърифи нисбатан мukammalтари он пешниҳод гардидааст; (в) тестгузаронии педагогӣ ҳамчун яке аз усулҳои воситаҳои самараноки санчишу арзёбии дастовардҳои таълимӣ асоснок карда шудааст; (г) низоми имтиҳонҳои марказонидай дохилшавӣ вобаста аз вижагиҳои хосаш ҳамчун татбиқунандаи усули тестгузаронии педагогӣ асоснок карда шудааст;

(д) ду усули муаллифӣ барои истифода дар равандҳои марбут ба коркард ва таҳлили натиҷаҳои имтиҳонҳои марказонидай дохилшавӣ пешниҳод гардидаанд: усули баргардонидани холҳо ба баҳоҳои анъанавӣ аз рӯи ҷадвали панҷбалий ва усули муқоиса кардани бузургииҳои ҳамгун.

Вобаста ба мағҳуми «сифати таҳсилот» муаллифи рисола дуруст қайд мекунад, ки «мағҳуми «сифати таҳсилот», дар ҳақиқат, мағҳуми *мураккаб ва бисёрҷабҳа буда, муайян кардани таърифи мукаммали он ба назар гирифтани маҷмӯи тавсифҳои ба ҳам алоқаманду ҷудонопазири раванди таҳсилотро тақозо мекунад».* Зимни чунин мулоҳизаронӣ, у таърифи нисбатан мукаммалтари мағҳуми мазкурро моҳирона таҳия ва пешниҳод намудааст (саҳ. 11).

Дар асоси омузиш ва таҳлилу баррасии вижагиҳои хоси низоми имтиҳонҳои марказонидай дохилшавӣ, муаллиф исбот кардааст, ки имтиҳонҳои марказонидай дохилшавиро метавон ҳамчун воситаи татбиқунандай усули тестгuzаронии педагогӣ дар шакли мутамарказ ва фарогир (-и миқёси калон) ҳисобид (саҳ. 13).

Дар робита ба пойгоҳи маълумоти таҷрибавии таҳқиқот бояд эътироф намуд, ки муҳаққик дар асл пойгоҳи бузургеро мавриди коркард ва таҳлил қарор додааст. Он натиҷаҳои аз имтиҳони умумӣ бадастовардаи 460 415 довталаби низоми имтиҳонҳои марказонидай дохилшавиро тайи солҳои 2014-2019 дар бар мегирад. Коркарди омории чунин пойгоҳи калонҳаҷм бечунучаро эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқотро таъмин менамояд.

Натиҷаҳои аз таҳқиқот бадастовардаи ҳудро, унвонҷӯ дар шакли ҳулосаҳои назаррас, таклифу пешниҳодҳои ҷолиб ва тавсияҳои илмию методии мувоғиқ баён кардааст, ки ҳар як он дар рушди илми педагогикии мусоир дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба ҳусус ташаккули равияи тестшиносии ватанӣ ва андозагириҷои педагогӣ, бешубҳа саҳмгузор ҳоҳанд буд.

Автореферати диссертатсияи Назарзода Р. С. тибқи меъёрҳои марбут ба таълифи корҳои илмӣ ба забони соддаю равон таълиф гардида, дар умум, моҳияти мавзӯъ ва натиҷаҳои кори таҳқиқотии муаллифро пурра инъикос мекунад. Вобаста ба масъалаҳои таҳқиқшаванда 23 мақолаи муаллиф ба табъ расидаанд, ки 12-тои онҳо дар мачаллаҳои тақризшавандаи аз ҷониби Комиссияи олии аттестационии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсияшуда нашр гардидаанд.

Маврид ба зикр аст, ки муҳаққиқ вазифаҳои дар наздаш гузаштаро ичро намуда, ба ҳадафи таҳқиқот расидааст. Дар рафти кори таҳқиқотӣ у фарзияни илмиро тасдиқ намуда, натиҷаҳои ҷолибу назаррасро ба даст овардааст.

Дар асоси гуфтаҳои болой, метавон ҳулоса намуд, ки кори диссертационии Назарзода Р. С. дар мавзуи «Имтиҳонҳои марказонидай дохилшавӣ ҳамчун воситаи арзёбии сифати таҳсилот (дар мисоли низоми таҳсилоти миёнаи умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон)» таҳқиқоти баанҷомрасида ба ҳисоб рафта, арзишҳои назарияйӣ ва амалии он ба талаботи Комиссияи олии аттестационии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯйи мебошанд. Муаллифи диссертация Назарзода Рустам Саидмурод барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи иҳтиноси 13.00.01 – «Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот» (илмҳои педагогӣ) арзанда мебошад.

Муқарриз:

Доктори илмҳои педагогӣ,
профессор, ноиби ректори
Донишгоҳи давлатии Боҳтар
ба номи Носири Ҳусрав оид
ба таълим ва робитаҳои
байналмилалӣ

Абдураҳимзода
Қудратулло Саид

Маълумот барои тамос:

735140, Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Боҳтар, кӯчаи Айнӣ, 67.
Телефон: (+992-3222) 2-54-81, 2-22-53.
Почтаи электронӣ: bgu-1978@mail.ru.
Сомонаи расмӣ: www.btsu.tj

Имзои Абдураҳимзода Қ. С.-ро тасдиқ мекунам:

Сардори шуъбаи кадрҳои
Донишгоҳи давлатии Боҳтар
ба номи Носири Ҳусрав

Шукурзод Ч. А.